

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

PSZ De Spil

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 6 mei 2019

Samenvatting

Samenvatting

De inspectie heeft op 18 maart 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op het kinderdagverblijf De Spil. Voorschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor peuters die dat nodig hebben, zoals de peuters met een risico op een (taal) achterstand.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2019 de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven in Nederland in beeld brengen. Ook onderzoeken we in de groepen 1 en 2 van basisscholen de kwaliteit van de voorschoolse educatie voor kleuters met een risico op een (taal)achterstand. We noemen dit onderzoek de meting kwaliteit voor- en voorschoolse educatie 2019. Dit kinderdagverblijf maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op het kinderdagverblijf en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

We zien dat de pedagogisch medewerkers rekening houden met wat de peuters nodig hebben. De pedagogisch medewerkers werken met een programma waarmee zij de ontwikkeling van de peuters stimuleren op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen. De pedagogisch medewerkers gebruiken veel taal zodat de peuters nieuwe (Nederlandse) woorden leren. Bovendien is er op het kinderdagverblijf aandacht voor de speelhoeken. De pedagogisch medewerkers passen deze bij ieder thema aan, waardoor de peuters fijn spelen en tegelijkertijd nieuwe dingen leren.

De pedagogisch medewerkers houden bij hoe het met een peuter gaat. Ze zorgen ervoor dat peuters extra aandacht en hulp krijgen als ze iets moeilijk vinden. Ook dagen ze de peuters uit om nieuwe dingen te leren. De pedagogisch medewerkers spelen mee in de hoeken en geven de peuters aandacht in kleine groepjes. De sfeer in de groep vinden we prettig. De pedagogisch medewerkers gaan op een positieve manier met de peuters om.

Kinderopvangorganisatie: Stichting
Peuterspeelzalen gemeente
Apeldoorn

LRK-nummer:379170747

Totaal aantal doelgroeppeuters: 14

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat ouders weten hoe het met hun peuter gaat. In overleg met de ouders dragen zij deze informatie, voordat de peuter vier jaar wordt, over aan de leraar van groep 1 van de basisschool. We vinden het mooi om te zien dat de pedagogisch medewerkers ouders stimuleren om thuis met hun peuter te spelen en hen nieuwe dingen te leren die ook op het kinderdagverblijf aan de orde komen. De ouders met wie we spraken, geven aan dat zij tevreden zijn over hoe het gaat op het kinderdagverblijf en dat hun kind er met plezier naar toe gaat.

De leiding van het kinderdagverblijf kijkt in hoeverre de peuters zich voldoende hebben ontwikkeld voor ze naar groep 1 van de basisschool gaan. Samen met de pedagogisch medewerkers werkt de leiding aan het verbeteren van de kwaliteit van de voorschoolse educatie. De leiding maakt jaarlijks samen met het team een plan waarin staat wat goed gaat en wat verbeterd kan worden. Ook volgen de leiding en de pedagogisch medewerkers verschillende scholingen om steeds beter te worden in hun werk. De leiding van het kinderdagverblijf legt aan de gemeente en aan ouders uit of de voorschoolse educatie op orde is of en aan welke ontwikkelpunten ze werken.

Wat kan beter?

Naast bovenstaande positieve punten zijn er ook punten die beter kunnen.

We zien dat de pedagogisch medewerkers te weinig activiteiten voorbereiden in hun thema wat betreft de ontwikkelingsgebieden rondom gedrag en bewegen. De pedagogisch medewerkers stimuleren wel de ontwikkelingen van de peuters, maar hebben daarbij niet expliciet aandacht voor gedrag en bewegen.

Op het kinderdagverblijf kan de ruimte zichtbaar verrijkt worden met woord- en cijferkaarten.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers en de VVE-coördinator/coach on the job. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de houder, de VVE-coördinator/coach on the job en de pedagogisch medewerkers.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen en de conclusie. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Kan beter
- Voldoende
- Goed

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard van het kinderdagverblijf De Spil in Apeldoorn.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op De Spil als goed. Alle standaarden zijn goed met uitzondering van aanbod (OP1) en pedagogisch-educatief handelen (OP3), deze zijn met een voldoende gewaardeerd.

Context

Het kinderdagverblijf De Spil is gehuisvest in basisschool PCBS Koningin Emma en ligt temidden van de groepen 1 en 2 van deze school. De Spil bestaat uit twee groepen peuters waarvan wij er één hebben bezocht. Deze beide groepen zijn voor peuters met een VVE-indicatie. De groep bestaat bij De Spil uit maximaal 14 peuters. Er is een VVE-coach on the job die tevens ook de zorg en leiding heeft over de Spil. Ook is de VVE- coach on the job verantwoordelijk voor de doorgaande leerlijn met de basisschool waar vrijwel alle peuters naartoe doorstromen in groep 1.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 27-02-2019 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waardering en de resultaten van het onderzoek van het kinderdagverblijf De Spil in Apeldoorn.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling			✍
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP6 Samenwerking			✍

OP1. Aanbod

De standaard 'Aanbod' waarderen we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers van De Spil gebruiken een integrale vve-methode. Hiermee stimuleren zij de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal en rekenen, De ontwikkeling van de woordenschat komt elke dag aan bod door de methodiek die ook in groep 1 wordt aangeboden. We constateren dat de pedagogisch medewerkers doelgericht werken aan de uitvoering van het aanbod. Het aanbod bereidt de peuters in voldoende mate voor op de start in groep 1 van de basisschool.

In de inrichting van de ruimte zien we dat er aandacht is voor het thema waaraan gewerkt wordt. Ook zijn er spel- en leermaterialen aanwezig die passen bij het thema. De pedagogisch medewerkers zorgen voor (levens) echte materialen waarmee de peuters ontdekkingen kunnen doen.

Naast deze positieve punten zien we ook mogelijkheden voor verbetering. Wat beter kan heeft te maken met het beredeneerd aanbod van de sociaal emotionele ontwikkeling en het bewegen. We zien ook mogelijkheden voor een volgende stap bij de inrichting waarbij de peuters meer geprikkeld worden door zichtbaarheid van tekens, letters en cijfers.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard 'Zicht op ontwikkeling' waarderen we als goed.

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument en met peutertoetsen. Ze gaan na waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen zijn. Ze benutten daarbij de informatie van ouders die ze tijdens de intake, het huisbezoek en overigengesprekken ophalen. Als ze zich zorgen maken over de ontwikkeling van een peuter maken zij een handelingsplan. De pedagogisch medewerkers bespreken de uitkomsten van de observaties en de toetsen op vaste momenten in het jaar met ouders. Indien nodig schakelen ze, via de coach on the job en altijd in overleg met ouders, de hulp in van externe zorgaanbieders, zoals de kindfysiotherapie en de logopedie.

We waarderen zicht op ontwikkeling als goed, omdat de wijze van differentiatie (in een basisgroep, versnellers, vertragers) op een dusdanige manier wordt aangeboden dat de peuter steeds in de juiste groep zit wat betreft aanbod en begeleiding. Bij elk thema worden de niveaugroepen geëvalueerd en aangepast.

Het cyclisch werken vanuit het stichtingsbeleid heeft een passende uitvoering heeft op locatieniveau. Door deze voorspelbare en transparante manier van werken wordt ieder kind gezien en tijdig voorzien van de juiste hulp en begeleiding.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd. De standaard 'Pedagogisch-educatief handelen' waarderen we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en respectvol klimaat. De peuters mogen zelf kiezen in welke hoek ze willen spelen. Verder zorgen de pedagogisch medewerkers dagelijks voor afwisselende activiteiten in de kleine kring, voor vrij spel en begeleid spel. Dit zorgt ervoor dat de peuters actief en betrokken zijn. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de peuters activiteiten bijwonen die voor hen bedoeld zijn. Ze geven de peuters complimentjes en stimuleren de zelfstandigheid van de peuters.

Tijdens de observatie zagen we dat de pedagogisch medewerkers de instructies, spelbegeleiding, opdrachten en tijd afstemmen op de behoeften van groepjes en individuele peuters.

De instructie is effectief doordat de pedagogisch medewerkers voordoen wat de bedoeling is, zodat de peuters het vervolgens na kunnen doen. Ook gaan de pedagogisch medewerkers voldoende na of de peuters de opdrachten begrijpen en of ze daarmee hun doelen gehaald hebben. Tot slot zien we dat de interactie tussen de pedagogisch medewerker en de peuters voldoende wordt gestimuleerd.

Naast deze positieve punten zien we ook mogelijkheden voor verbetering. Wat beter kan is het stimuleren van de interactie tussen peuters onderling. De groep bestaat uit enkel peuters met een VVE-indicatie. Tijdens de observatie was het erg stil in de groep, er werd weinig gesproken. De pedagogisch medewerkers zullen hieraan extra aandacht aan moeten besteden.

OP6. Samenwerking

De standaard 'Samenwerking' waarderen we als goed.

De leiding van het kinderdagverblijf en de pedagogisch medewerkers werken samen met de basisschool door informatie over de doelgroepeuters uit te wisselen. De voorschool geeft daarbij door welk vve-programma de peuter heeft gevolgd. Er zijn afspraken over de wijze waarop ze de gegevens van de peuters aanleveren aan de basisschool. Voor de doelgroepeuters is sprake van een 'warme overdracht' van deze gegevens.

De voorschool en de basisschool zorgen bovendien voor een doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie. Er is een doorgaande lijn in het aanbod en de zorg en begeleiding. Ook volgen de pedagogisch medewerkers samen met de leraren van de onderbouw van de basisschool gezamenlijke scholingen. Per jaar is er vier keer een koppeloverleg waarin zowel beleidsmatige, als inhoudelijke, als organisatorische onderwerpen worden besproken en afgestemd.

De pedagogisch medewerkers informeren ouders voldoende over het thema, vooral door middel van maandbrieven. Daarbij geven ze ook aan welke woorden, liedjes en activiteiten aan bod gaan komen, zodat ouders hier thuis op in kunnen spelen. De pedagogisch medewerkers maken bewuste keuzes in wat ze wanneer met ouders communiceren. De pedagogisch medewerkers betrekken ouders op verschillende manieren bij de ontwikkeling van hun peuter. Na het startgesprek gaan de pedagogisch medewerkers na drie maanden op huisbezoek. De ouders gaven tijdens het gesprek aan dat de pedagogisch medewerkers altijd bereid zijn voor een gesprek of informatie. Ze hebben het gevoel dat ze altijd een beroep kunnen doen op hen als dat nodig is.

De gemeente wordt goed geïnformeerd over de ontwikkelingen op het kinderdagverblijf. Tijdens de gesprekken met de pedagogisch medewerkers, de VVE-coördinator en de houder kwam ook duidelijk de goede samenwerking naar voren en de positieve rol van de gemeente in het realiseren van het beleid voor deze peuters.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten			<i>h</i>

OR1. Ontwikkelingsresultaten

De standaard ontwikkelingsresultaten waarden we als goed.

De voorschool heeft hoge verwachtingen van de voortgang in de ontwikkeling die de peuters kunnen bereiken aan het eind van de voorschoolse periode. De leiding en de pedagogisch medewerkers stellen doelen op de verschillende ontwikkelingsgebieden die passen bij de kenmerken van de kindpopulatie. De voorschool betreft daarbij de ontwikkelingsgroei van de kinderen. De voorschool weet of de peuters zonder of met een beperkte achterstand naar groep 1 van de basisschool gaan.

We waarden de ontwikkelingsresultaten als goed, omdat het kinderdagverblijf op dit moment met een pilot bezig is, in samenwerking met de gemeente, om inzichtelijk te maken met hoeveel maanden achterstand een peuter binnen is gekomen en wat het resultaat is per half jaar. Er wordt ook extra zorg geboden in het kader van passend onderwijs. De coach on the job kan een peuter, met veel zorg op gedrag of bij een totale ontwikkelingsachterstand, met de leeftijd van drie en half jaar aanmelden bij het samenwerkingsverband. Op die manier zorgt het kinderdagverblijf dat de peuter op de juiste plek komt als de leeftijd van vier jaar is bereikt.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg			<i>sc</i>
KA2 Kwaliteitscultuur			<i>sc</i>
KA3 Verantwoording en dialoog			<i>sc</i>

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard kwaliteitszorg waarden we als goed.

De houder van het kinderdagverblijf heeft in haar (pedagogisch) beleidsplan samen met de voorschool opgeschreven wat ze met de voorschoolse educatie willen bereiken. De houder heeft ook aangegeven hoe zij de kwaliteit van de voorschoolse educatie bewaakt. De GGD houdt hier jaarlijks toezicht op.

De houder heeft ambitieuze doelen geformuleerd. De leiding van het kinderdagverblijf evalueert via een cyclische werkend systeem van kwaliteitszorg alle doelstellingen uit haar (pedagogisch) beleidsplan en kijkt zij of peuters voldoende worden voorbereid op de basisschool.

Als onderdeel van de kwaliteitszorg brengt de leiding regelmatig het pedagogisch en educatief handelen van de pedagogisch medewerkers in beeld. Daarnaast worden ouders bevroegd op hun tevredenheid. De voorschool neemt op basis van deze evaluaties planmatig en doelgericht maatregelen ter verbetering.

We waarden de kwaliteitszorg als goed, omdat het kinderdagverblijf gebruik maakt van opbrengsten die voortkomen uit pilots waar ze aan mee doen. Zo was er in de afgelopen jaren een onderzoek naar een startgroep die gericht was op het vergroten van de ontwikkelingskansen van jonge kinderen. Dit is een uitbreiding van het beleid. Het onderzoek besloeg een periode van vier jaar en bestond uit twee delen namelijk een effectonderzoek en een beschrijvend onderzoek naar de implementatie van de startgroep. Verbeteringen in de kwaliteit van het kinderdagverblijf worden cyclus aangepakt en gemonitord.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard kwaliteitscultuur waarderen we als goed.

De leiding en de pedagogisch medewerkers werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Zo volgen zij verschillende scholing om hun kennis en vaardigheden te versterken. Het beleid van de voorschool om haar visie op de kwaliteit van voorschoolse educatie en ambities te realiseren is breed gedragen. Daarnaast is er een grote bereidheid om gezamenlijk de voorschoolse educatie te verbeteren. De kwaliteit en de professionalisering van VVE wordt bewaakt en verbeterd door de 'coach on the job'.

De leiding is zich bewust van de kwaliteit van de voorschoolse educatie en stuurt hierop. De pedagogisch medewerkers werken resultaatgericht, zij zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zij zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de kwaliteit van de educatie en op de ontwikkeling van de peuters. We constateren dat de voorschool werkt vanuit een transparante en integere cultuur en dat er sprake is van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

We waarderen de kwaliteitscultuur als goed, omdat alle medewerkers van het kinderdagverblijf dezelfde scholing volgen. Zo wordt een scholing die coaches hebben gevolgd, in aangepaste vorm en in overleg met de cursusleider, ook aangeboden aan alle pedagogisch medewerkers. Men is zich bewust van het belang van het delen van dezelfde informatie, afspraken en inhouden om tot een samenhangend geheel te komen en te blijven.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard verantwoording en dialoog waarderen we als goed.

De leiding van de peuterspeelzaal verantwoordt zich (via de houder) aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over de ontwikkeling van de peuters en over het aantal maanden dat zij vve hebben gehad. We zien ook dat de voorschool belanghebbenden betreft bij de ontwikkeling van haar beleid. De leiding van de peuterspeelzaal bespreekt regelmatig haar ambities en welke resultaten ze behaalt. Uit de gesprekken die we voerden met enkele ouders blijkt dat de voorschool open staat voor hun wensen en voorstellen. Ook geven zij aan dat ze via de maandbrief en de website voldoende informatie ontvangen.

We waarderen de verantwoording en dialoog als goed, omdat de samenwerking tussen de voor- en de vroegschool op verschillende niveaus wordt gevoerd, in de uitvoering als in de beleidsmatige aspecten.

4. Reactie van de houder

STPGA en VE locatie de Spil zijn blij met het rapport. Er is de afgelopen jaren hard en intensief gewerkt om tot dit resultaat te komen. Er is veel tijd geïnvesteerd in het verbeteren en borgen van de kwaliteit van de voorschoolse educatie. Fijn dat de inspecteur dit ook gezien en gewaardeerd heeft.

Onderstaand geven wij per indicator een reactie.

3.1. Ontwikkelingsproces

De visie van STPGA is: zorgen voor een warm en respectvol klimaat waarin kinderen zich veilig voelen en zich optimaal kunnen ontwikkelen. Het is goed te lezen dat de inspecteur dit op de groep heeft ervaren.

Opbrengstgericht werken op het gebied van Taal en Rekenen is volledig geïntegreerd op de peuterspeelzaal. Het beredeneerd aanbieden van activiteiten op het gebied van sociaal emotionele ontwikkeling en de motorische ontwikkeling is nog geen afspraak binnen de gemeente Apeldoorn. Wel wordt deze ontwikkeling gevolgd en gestimuleerd in het programma Startblokken. Wellicht worden deze in de toekomst nog toegevoegd aan het scholingsplan en aan het opbrengstgericht werken.

De laatste jaren is er hard gewerkt aan het cyclisch werken zowel op organisatie- als locatieniveau. Dat kinderen gezien en tijdig voorzien worden van de juiste hulp en begeleiding zien wij als een grote meerwaarde, voor het kind, de ouders en de pedagogisch medewerkers. Wij zijn blij dat deze werkwijze met een goed is gewaardeerd, dat betekent ook dat het op al onze locaties goed geïmplementeerd en geborgd is.

De samenwerking met de basisschool en de doorgaande lijn is al jaren van hoog niveau. Er is overleg over praktische, beleidsmatige, inhoudelijke en organisatorische zaken. Ook wordt er vanzelfsprekend informatie uitgewisseld over de doelgroeppeuters. De samenwerking met de basisschool is voor ons een zeer belangrijk aspect.

3.2 Resultaten voorschoolse educatie:

Wij zijn blij met de huidige korte lijnen binnen het zorgsysteem in Apeldoorn, wat er voor zorgt dat kinderen het aanbod krijgen die ze nodig hebben om tot een optimale ontwikkeling te komen.

3.3 Kwaliteitszorg en ambitie

Naar aanleiding van de vorige inspecties heeft STPGA zich op organisatie niveau gericht op het vastleggen en borgen van de kwaliteit. Hierbij hebben wij rekening gehouden met de praktijk op locaties. Het was fijn te ervaren dat de inspecteur heeft geconstateerd dat wij werken vanuit een transparante cultuur en dat er sprake is van verantwoordelijkheidsverdeling. Deze manier van werken willen wij graag uitstralen.